

26 Ιανουαρίου 2022

Παρηγορητικὸς στοὺς μοναχοὺς ποὺ θλίβονται (Ἅγιος Ἰγνάτιος Brianchaninov Ἐπίσκοπος Καυκάσου καὶ Μαύρης Θάλασσας)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Ἄγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#)

Ο ἍΓΙΟΣ

ΙΓΝΑΤΙΟΣ

ΜΗΤΡΑΡΧΗΣ ΑΝΤΙΜΟΦ

✠ Вн І.М.П. 2008 ✠

«Παιδί μου», λέει ἡ Γραφή, «ἂν ἔρχεσαι νὰ ὑπηρετήσεις τὸν Κύριο, τὸν Θεό, ἔτοιμάσου γιὰ δοκιμασίες. Ἴσια νὰ ἔχεις τὴν καρδιά σου καὶ ὀπλισμένη μὲ κουράγιο... Ὅ,τι κι ἂν σὲ βρεῖ, δέξου το· καὶ στὶς ἀλλεπάλληλες ἀναποδιές, ποὺ θὰ σὲ ρίξουν χαμηλά, δεῖξε ὑπομονή» (2).

Οι θλίψεις ἦταν πάντοτε σημάδι καὶ ἀπόδειξη εὐνοίας τοῦ Θεοῦ. Οἱ θλίψεις ἦταν

πάντοτε καὶ τὸ γνῶρισμα τῆς εὐαρεστήσεως τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς πατριάρχες, τοὺς προφήτες, τοὺς ἀποστόλους, τοὺς μάρτυρες, τοὺς ὁσίους. Ὅλοι οἱ ἅγιοι πέρασαν ἀπὸ τὸν στενὸ δρόμο τῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν θλίψεων (3), καὶ μὲ τὴν ὑπομονὴ τους πρόσφεραν τὸν ἑαυτὸ τους θυσία εὐπρόσδεκτη ἀπὸ τὸν Θεό. (4)

Μὲ παραχώρηση τῆς θείας πρόνοιας, διάφορες συμφορὲς βρίσκουν καὶ τώρα τὶς ἅγιες ψυχές, γιὰ ν' ἀποκαλυφθεῖ ἡ ἀγάπη τους στὸν Θεὸ μὲ τὸν πιὸ ξεκάθαρο τρόπο.

Τίποτα δὲν συμβαίνει στὸν ἄνθρωπο δίχως τὴ συγκατάθεση καὶ τὴν παραχώρηση τοῦ Θεοῦ.

Ὅποιος ἐπιθυμεῖ νὰ ἀκολουθήσει τὸν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ νὰ γίνεῖ «κατὰ χάριν» παιδὶ τοῦ Θεοῦ, ἀναγεννημένο ἀπὸ τὸ Πνεῦμα, πρῶτα ἀπ' ὅλα πρέπει νὰ ἐπιβάλεῖ στὸν ἑαυτὸ του ὡς κανόνα καὶ ὡς ἀναμφισβήτητη ὑποχρέωση τὸ νὰ ὑπομένει καλόψυχα ὅλες τὶς θλίψεις, ὅλους τοὺς σωματικούς πόνους, ὅλες τὶς ἀνθρώπινες ἀδικίες, ὅλες τὶς δαιμονικὲς ἐπιθέσεις, ἀκόμα καὶ ὅλες τὶς ἐπαναστάσεις τῶν ἴδιων του τῶν παθῶν.

Ὁ χριστιανὸς ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ εὐαρεστήσει τὸν Θεό, πάνω ἀπ' ὅλα χρειάζεται ὑπομονὴ καὶ σταθερὴ ἐλπίδα σ' Ἐκεῖνον. Τὰ ὄπλα αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ κρατᾷ συνεχῶς στὰ νοερὰ χέρια τῆς ψυχῆς του, γιὰτὶ ὁ πονηρὸς ἐχθρὸς μας, ὁ διάβολος, μὲ κάθε μέσο πασχίζει στὸν καιρὸ τῆς θλίψεως καὶ τοῦ πόνου νὰ μᾶς ρίξει στὴν ἀκηδία καὶ ν' ἀρπάξει ἀπὸ μέσα μας τὴν ἐλπίδα στὸν Κύριο.

Ὁ Θεὸς ποτὲ δὲν ἀφήνει τοὺς πιστοὺς δούλους Του νὰ δοκιμαστοῦν πάνω ἀπὸ τὶς δυνάμεις τους. «Ὁ Θεός, ποὺ κρατᾷ τὶς ὑποσχέσεις Του», γράφει ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος, «δὲν θὰ ἐπιτρέψει σὲ κανέναν πειρασμὸ νὰ ξεπεράσει τὶς δυνάμεις σας· ἀλλὰ, ὅταν ἔρθει ὁ πειρασμός, θὰ δώσει μαζί καὶ τὴ διέξοδο, ὥστε νὰ μπορέσετε νὰ τὸν ἀντέξετε» (5).

Ὁ διάβολος, πλάσμα τοῦ Θεοῦ κι αὐτός, ποὺ ἦταν πρῶτα δοῦλος Του, κάνει στὴν ψυχὴ ὄχι ὅσο κακὸ θέλει, ἀλλὰ ὅσο τοῦ ἐπιτρέπει ὁ Θεός.

Οἱ ἄνθρωποι γνωρίζουν πόσο βάρος μπορεῖ νὰ σηκώσει ἓνα ζῶο. Πολὺ περισσότερο ἢ ἄπειρη Σοφία τοῦ Θεοῦ γνωρίζει πόσο βαριὲς δοκιμασίες μπορεῖ νὰ σηκώσει μίᾶ ψυχὴ.

Ὁ κεραμοποιὸς γνωρίζει καὶ τὴν ἔνταση τῆς φωτιᾶς καὶ τὸν χρόνο ποὺ πρέπει νὰ μείνουν σ' αὐτὴν τὰ πήλινα σκεύη, γιὰ νὰ ψηθοῦν σωστὰ γιὰτὶ, ἂν παραψηθοῦν, σπάζουν, κι ἂν πάλι μισοψηθοῦν, εἶναι ἀκατάλληλα γιὰ χρῆση. Πολὺ περισσότερο ὁ Θεὸς γνωρίζει πόσον καιρὸ πρέπει νὰ βαστήξει ἡ φωτιὰ τῆς δοκιμασίας καὶ πόσο

δυνατή πρέπει να είναι αυτή ή φωτιά, ώστε τα λογικά Του σκεύη, οί χριστιανοί, να γίνουν ικανοί για την είσοδο στη βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Τὰ παιδιά, λόγω τῆς ἀδυναμίας καὶ τῆς ἀπειρίας τους, δὲν εἶναι ικανὰ για τὴν ἄσκηση ἐπαγγέλματος, για τὴν ἀνάληψη οἰκογενειακῶν εὐθυνῶν, για τὴν καλλιέργεια τῆς γῆς καὶ για κάθε ἄλλο βιοτικὸ ἔργο. Ἔτσι συχνὰ καὶ οἱ ψυχές, ἔχοντας δεχθεῖ τὴ χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀλλὰ μὴν ἔχοντας δοκιμαστεῖ μετὶ τῶν θλίψεων, βρίσκονται ἀκόμα σὲ νηπιακὴ πνευματικὴ ἡλικία καὶ εἶναι, θὰ λέγαμε, ἀνίκανες για τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. «Ἄν δὲν ἔχετε παιδαγωγηθεῖ», λέει ὁ ἀπόστολος, «τότε εἶστε παιδιά νόθα καὶ ὄχι γνήσια» (6).

Οἱ δοκιμασίες καὶ οἱ θλίψεις στέλνονται στὸν ἄνθρωπο για τὴν ὠφέλειά του. Παιδαγωγημένη μὲ αὐτὲς ἡ ψυχὴ, γίνεται δυνατὴ, ἔμπειρη, ἄξια να τιμηθεῖ ἀπὸ τὸν Κύριο. Ἄν ὑπομείνει ὅλα τὰ βάσανα ὡς τὸ τέλος μετὶ ἐλπίδα στὸν Θεό, δὲν θὰ στερηθεῖ τὰ ἀγαθὰ ποὺ μᾶς ἔχει ὑποσχεθεῖ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ τὴν τέλεια ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὰ πάθη.

Οἱ ψυχές ποὺ δοκιμάζουν διάφορες θλίψεις, εἴτε φανερές, ἀπὸ τῶν ἐνέργειων μοχθηρῶν ἀνθρώπων, εἴτε ἀφανείς, ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση αἰσχυρῶν λογισμῶν μέσα στὸν νοῦ, ἢ ὑποφέρουν ἀπὸ σωματικὲς ἀσθένειες, ἂν ὑπομείνουν ὡς τὸ τέλος, θὰ ἀξιωθοῦν να στεφανωθοῦν ὅπως οἱ μάρτυρες καὶ ν' ἀποκτήσουν ὅση κι ἐκεῖνοι παρρησία ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Οἱ μάρτυρες βασανίστηκαν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ παρέδωσαν ὀλοπρόθυμα τὸν ἑαυτό τους στὰ μαρτύρια, δείχνοντας ὡς τὸν θάνατο γενναϊόψυχη ὑπομονή. Ὅσο πιὸ πολυβάσανος καὶ πολυώδυνος ἦταν ὁ ἀγώνας τους, τόσο μεγαλύτερος ἦταν ὁ δοξασμὸς τους, τόσο μεγαλύτερη ἦταν ἡ παρρησία τους ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Οἱ μοναχοὶ βασανίζονται ἀπὸ τὰ πονηρὰ πνεύματα. Ὅσο πιὸ σκληρές ἐπιθέσεις δέχονται ἀπ' αὐτά, τόσο πιὸ πολὺ παρηγοροῦνται ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἐδῶ, στὴν ἐπίγεια ξενιτιά τους καὶ στὴ διάρκεια τῶν δοκιμασιῶν τους, ἀλλὰ καὶ τόσο πιὸ πολὺ θὰ δοξαστοῦν ἀπὸ τὸν Θεὸ στὸν μελλοντικὸ κόσμος, στὴν οὐράνια πατρίδα μας.

Στενὸς καὶ γεμάτος θλίψεις εἶναι ὁ δρόμος ποὺ ὁδηγεῖ στὴν αἰώνια ζωὴ. Λίγοι τὸν βρίσκουν καὶ τὸν ἀκολουθοῦν (7), ἀλλὰ εἶναι ἀπαράγραπτος καὶ ἀναπόφευκτος κλῆρος ὅλων ὅσοι θέλουν να σωθοῦν. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει να τὸν ἀποφεύγουμε! Κάθε δοκιμασία, ἀπ' ὅπου κι ἂν προέρχεται, ἄς τὴν ὑπομένουμε σταθερὰ καὶ ἀμετάπτωτα, προσβλέποντας μετὰ τὰ μάτια τῆς πίστεως στὴν ἐπουράνια ἀνταπόδοση.

Ὅσες θλίψεις κι ἂν δοκιμάζουμε στὴν παρούσα ζωὴ, αὐτὲς δὲν μποροῦν να

συγκριθοῦν μὲ τὰ ἀγαθὰ ποὺ μᾶς περιμένουν στὴν αἰωνιότητα, ἀλλὰ οὔτε καὶ μὲ τὴν παρηγοριὰ ποὺ ἀπὸ ἐδῶ κιόλας μᾶς χαρίζει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, εἴτε μὲ τὴν ἄφεση τῶν ἀναρίθμητων ἁμαρτημάτων μας εἴτε μὲ τὴν ἀπαλλαγὴ μας ἀπὸ τὴν τυραννία τῶν παθῶν —αὐτὰ εἶναι τὰ νομοτελειακὰ ἀποτελέσματα τῆς ἡρεμῆς ὑπομονῆς στὶς θλίψεις.

«Αὐτὰ ποὺ τώρα ὑποφέρουμε», λέει ὁ ἀπόστολος, «δὲν ἰσοσταθμίζουν τὴ δόξα ποὺ μᾶς ἐπιφυλάσσει ὁ Θεὸς στὸ μέλλον» (8).

Μὲ ἀνδρεία ἅς τὰ ὑπομείνουμε, λοιπόν, ὅλα γιὰ χάρη τοῦ Κυρίου, ὅπως οἱ ἀνδρεῖοι πολεμιστὲς ὑπομένουν τὶς κακουχίες τοῦ πολέμου γιὰ χάρη τοῦ βασιλιᾶ τους, ἀδιαφορώντας ἀκόμα καὶ γιὰ τὸν θάνατο.

Γιατί δὲν δοκιμάζαμε τόσες καὶ τέτοιες πίκρες, ὅταν ἤμασταν μέσα στὸν κόσμον καὶ τὶς βιοτικὲς μέριμνες; Γιατί τώρα, ποὺ ἤρθαμε νὰ ὑπηρετήσουμε τὸν Θεό, μᾶς βρίσκουν ποικίλες συμφορές; Μάθε το: Γιὰ τὸν Χριστὸ πέφτουν ἐπάνω μας σὰν τὰ βέλη οἱ θλίψεις. Ὁ ἐχθρὸς μας, ὁ διάβολος, μᾶς τὰ ρίχνει αὐτὰ τὰ βέλη, γιὰ δυὸ λόγους— πρῶτον, ἐπειδὴ φθονεῖ τὸν καλὸ ἀγῶνα ποὺ κάνουμε γιὰ ν' ἀποκτήσουμε τὰ αἰώνια ἀγαθὰ· καὶ δεύτερον, ἐπειδὴ ἐπιδιώκει νὰ ἐξασθενήσει τὶς ψυχές μας μὲ τὴ λύπη, τὴν ἀθυμία καὶ τὴν ὀκνηρία, ἐλπίζοντας ἔτσι ὅτι θὰ μᾶς στερήσει τὴ μακαριότητα ποὺ προσδοκοῦμε.

Ὁ Χριστὸς ἀόρατα μάχεται γιὰ μᾶς. Αὐτὸς ὁ παντοδύναμος καὶ ἀκατανίκητος Ὑπερασπιστὴς μᾶς ἐξουδετερώνει ὅλες τὶς παγίδες καὶ τὶς πανουργίες τοῦ ἐχθροῦ μας.

Αὐτὸς ὁ ἴδιος, ναί, Αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Κύριος καὶ Σωτήρας μας βιάδιζε σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ἐπίγειας παρουσίας Του στὸν στενὸ καὶ γεμάτο θλίψεις δρόμον —σὲ κανέναν ἄλλο!—, ὑπομένοντας συνεχεῖς διωγμούς, χλευασμούς, προσβολές καὶ ἐπιθέσεις, ὥσπου τελικὰ γεύθηκε καὶ τὸν ἀτιμωτικὸ σταυρικὸ θάνατον ἀνάμεσα σὲ δυὸ κακούργους.

Ἄς ἀκολουθήσουμε τὸν Χριστό! Ἄς ταπεινωθοῦμε, ὅπως ταπεινώθηκε Ἐκεῖνος! Ἄς μὴν ἀρνηθοῦμε νὰ θεωρηθοῦμε πλανεμένοι ἢ καὶ τρελοί, ὅπως θεωρήθηκε Ἐκεῖνος! Ἄς μὴ λογαριάσουμε τὴν ὑπόληψή μας! Ἄς μὴν κρύψουμε τὸ πρόσωπό μας, ὅταν μᾶς φτύνουν καὶ μᾶς χτυποῦν! Ἄς μὴν ἀποζητήσουμε τὴ δόξα, τὴν ὀμορφιὰ καὶ τὴν ἀπόλαυση, ποὺ ἀνήκουν σ' αὐτὸν τὸν κόσμον. Ἄς τελειώσουμε τὸ ταξίδι μας στὴ γῆ ὅπως οἱ ξένοι, οἱ περαστικοὶ καὶ πρόσκαιροι (9), οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν ποῦ νὰ γείρουν τὸ κεφάλι. Ἄς δεχθοῦμε τὶς προσβολές, ἅς δεχθοῦμε τοὺς ἐξευτελισμούς, ἅς δεχθοῦμε τὴν περιφρόνηση τῶν ἀνθρώπων —αὐτὰ εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ δρόμου ποὺ διαλέξαμε. Θὰ παλέψουμε ὄχι μόνο φανερὰ μὲ τὶς

θλίψεις ἀλλὰ καὶ κρυφὰ μὲ τοὺς λογισμοὺς τῆς ὑπερηφάνειας. Μ' ὅλες μας τὶς δυνάμεις ἃς ἀπομακρύνουμε αὐτοὺς τοὺς λογισμοὺς τοῦ παλαιοῦ ἁμαρτωλοῦ ἑαυτοῦ μας, ποὺ ζητάει νὰ διατηρήσει ζωντανὸ καὶ ἀκέραιο τὸ ἐγὼ του μὲ διάφορες εὐλογοφανεῖς προφάσεις. Ἐὰν τὸ κατορθώσουμε, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶπε, «Θὰ κατοικήσω μέσα τους καὶ θὰ πορεύομαι μαζί τους» (10), θὰ ἐμφανιστεῖ στὴν καρδιά μας καὶ θὰ μᾶς χαρίσει τὴν ἐξουσία καὶ τὴ δύναμη νὰ δέσουμε τὸν ἰσχυρὸ (διάβολο) καὶ ν' ἀρπάξουμε τὰ πράγματά του (11), νὰ πατήσουμε πάνω σὲ φίδια, στὴν ἀσπίδα καὶ τὸν βασιλίσκο (12), καὶ νὰ τὰ ἀφανίσουμε.

Ἐὰς ἀποδιώξουμε τὴ βαρυγγώμια, ἃς ἀποδιώξουμε τὴ μεμψιμοιρία, ἃς ἀποδιώξουμε τὴν κατῆφεια καὶ τὴ λύπη —ἀπ' αὐτὲς ὑποφέρουν περισσότερο οἱ ἀδύναμες ψυχὲς παρὰ ἀπὸ τὶς ἴδιες τὶς θλίψεις. Ἐὰς ἀποδιώξουμε καὶ κάθε σκέψη ἐκδικήσεως, κάθε σκέψη ἀνταποδόσεως τοῦ κακοῦ. «Δικὴ μου εἶναι ἡ ἐκδίκηση, ἐγὼ θὰ ἀνταποδώσω», εἶπε ὁ Κύριος (13).

Θέλεις νὰ ὑπομείνεις τὶς θλίψεις εὐκόλα καὶ ἄνετα; Πόθησε τὸν θάνατο γιὰ τὸν Χριστό! Αὐτὸς ὁ θάνατος ἃς βρίσκεται παντοτινὰ μπροστὰ στὰ μάτια σου —ὁ θάνατος ὡς πρὸς τὴν ἁμαρτία καὶ τὰ πάθη. Νέκρωσε τὸν ἑαυτό σου μὲ τὴν καθημερινὴ ἐγκράτεια ὡς πρὸς ὅλες τὶς ἁμαρτωλὲς ἐπιθυμίες. Νέκρωσε τὸν ἑαυτό σου μὲ τὴν ἀπάρνηση τοῦ δικοῦ σου θελήματος καὶ τὴν ἀποφυγὴ τῆς αὐτοδικαιώσεως· γιατί τὸ θέλημα καὶ ἡ αὐτοδικαίωση προέρχονται ἀπὸ τὴν πονηρὴ συνείδηση τοῦ παλαιοῦ ἁμαρτωλοῦ ἑαυτοῦ σου καὶ ἀπὸ τὴν πλάνη ποὺ πεύτικα ὀνομάζεται λογικὴ. Νέκρωσε τὸν ἑαυτό σου, παρουσιάζοντάς του ζωντανὰ καὶ περιγράφοντάς του παραστατικὰ τὸν ἀναπόφευκτο θάνατό σου. Μᾶς δόθηκε ἐντολὴ νὰ ἀκολουθήσουμε τὸν Χριστὸ σηκώνοντας τὸν σταυρὸ μας (14). Αὐτὸ τί σημαίνει; Ὅτι ὀφείλουμε νὰ εἴμαστε πάντοτε ἕτοιμοι νὰ πεθάνουμε γιὰ τὸν Χριστὸ μὲ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη. Μὲ τέτοια ἐσωτερικὴ κατάσταση, μὲ τέτοια προθυμία καὶ ἐτοιμότητα, εὐκόλα θὰ σηκώνουμε κάθε φανερὴ καὶ ἀφανῆ θλίψη. Ὅποιος ἐπιθυμεῖ νὰ πεθάνει γιὰ τὸν Χριστό, ποιὰν ἐπίθεση καὶ ποιὰ προσβολὴ δὲν θὰ σηκώσει μεγαλόψυχα;

Μᾶς φαίνονται βαριὲς οἱ θλίψεις μας, ἐπειδὴ ἀκριβῶς δὲν εἴμαστε πρόθυμοι νὰ πεθάνουμε γιὰ τὸν Χριστό, δὲν εἴμαστε πρόθυμοι νὰ περιορίσουμε μόνο σ' Αὐτὸν ὅλες τὶς ἐπιθυμίες μας, ὅλες τὶς ἐλπίδες μας, ὅλη τὴ λογικὴ μας, ὅλη τὴν περιουσία μας, ὅλη τὴν ὑπαρξή μας.

Ὅποιος θέλει νὰ ἀκολουθήσει τὸν Χριστὸ καὶ νὰ κληρονομήσει μαζί Του τὶς θεῖες δωρεές, ὀφείλει νὰ μιμηθεῖ πρόθυμα τὰ παθήματα Ἐκείνου. Ὅποιος ἀγαπᾷ τὸν Χριστό, ἀποδεικνύει τὴν ἀγάπη του ὅταν ὑπομένει κάθε θλίψη ὄχι μόνο με γενναιοψυχία, ἀλλὰ καὶ με ζῆλο καὶ με χαρὰ καὶ με εὐγνωμοσύνη, ἀποθέτοντας σ' Ἐκεῖνον ὅλες τὶς ἐλπίδες του.

Μία τέτοια ὑπομονὴ εἶναι χάρισμα, εἶναι δῶρο τοῦ ἴδιου τοῦ Χριστοῦ. Κι αὐτὸ τὸ ἀνεκτίμητο πνευματικὸ δῶρο τὸ παίρνει ὅποιος, πρῶτον, τὸ ζητάει ἀπὸ τὸν Κύριο με ταπεινὴ καὶ ἀκατάπαυστη προσευχὴ καί, δεύτερον, ἀποδεικνύει ὅτι ἐπιθυμεῖ εἰλικρινὰ τὴν ἀπόκτησή του με τὴν ἄσκηση ἔμπονης βίας στὴν ἀπρόθυμη γιὰ ἐγκαρτέρηση καρδιά του.

1. Τὸ κείμενο εἶναι βασισμένο στὸν λόγο Περὶ ὑπομονῆς καὶ διακρίσεως (κεφ. 13-18) τοῦ ὁσίου Μακαρίου τοῦ Μεγάλου.
2. Σοφ. Σειρ. 2:1-2, 4
3. Πρβλ. Ματθ. 7:13-14.
4. Πρβλ. Ρωμ. 12:1.
5. Α' Κορ. 10:13.
6. Ἑβρ. 12:8.
7. Πρβλ. Ματθ. 7:13-14.
8. Ρωμ. 8:18.
9. Πρβλ. Α' Πέτρ. 2:11.
10. Β' Κορ. 6:16.
11. Πρβλ Ματθ. 12:29.
12. Πρβλ Ψαλμ. 90:13.
13. Ρωμ. 12:19.
14. Βλ Μάρκ. 8:34.

